

Балалардың дамуына арналған нейропсихологиялық жаттығулар

Нейропсихология — ми құрылымдарының адамның психикалық процестері мен мінез-құлқына әсерін зерттейтін ғылыми бағыт. Бала мазасызданған кезде, ол эмоцияларын әрең басқарады, ал мектепке барғанда белгілі бір пәндер бойынша үлгермейді, себебі көбінесе ми жарты шарларының бұзылысында, олардың үйлесімсіздігінде жатыр. Бұл мәселені жеңуге жарты шар аралық өзара әрекеттесуді дамытуға бағытталған нейропсихологиялық ойындар көмектеседі. Бұл жаттығулар ақпаратты нашар есте сақтайтын, ұсақ моторикасы, сөйлеу проблемалары, зейіні төмен балаларға ұсынылады. Сонымен қатар, қызықты тапсырмалар қалыпты мектеп жасына дейінгі балалар мен мектеп оқушыларына пайдалы болады. Біз ата-аналарға көмек ретінде балаңызға ұнайтын нейро-жаттығулардың таңдауын ұсынамыз.

1.«Іс-қимылды қайталау»

Ойын көрнекі зейінді дамыту үшін пайдалы. Ересек адам өз мысалында балаға белгілі бір дене қимылын көрсетеді, мысалы, сол аяғында тұрып, ал оң қолды белбеуге қою. Бала мұны қайталауы керек.

Сонымен қатар, егер екеуі де бір бағытқа қараса — айнаға қараса жақсы. Сондай-ақ, көрсетілген фигуралардың қимылын қайталай аласыз, осы мақсатта арнайы карталарды сатып алуға немесе оларды өзіңіз салуға болады.

2.«Айна»

Ойын алдыңғы ойынға ұқсас, тек қатысушылар бір-біріне қарама-қарсы тұрады. Жүргізуші әртүрлі қозғалыстарды орындайды, ал «айна» оларды қайталайды. Қарқын біртіндеп артады, содан кейін қатысушылар рөлдерін ауыстырады.

3. «Жұдырық-қабырға-алақан»

Ойын дыбыстарды ажыратуға көмектеседі, фонематикалық қабылдауды дамытады. Мысалы, ересек адам Ш дыбысын айтқан кезде, бала үстелге жұдырық, С — қабырға, Р — алақан қояды (келесі күні басқа дыбыстар таңдалады).

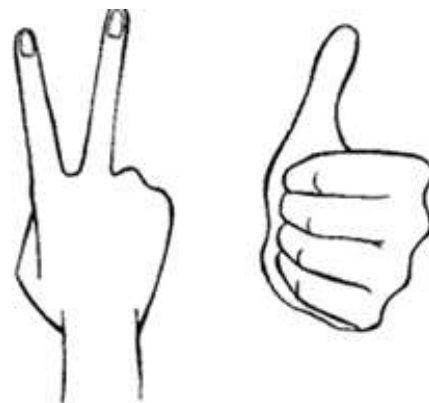
4. «Алақан соғу ойыны»

Бұл ойын ерте жаста қолданылады. Алайда, уақыт өте келе оны қиындату керек. Мысалы, қол шапалақтайды, содан кейін балалар қолдарын айқастырып, бір-біріне тигізеді. Одан да «жетілдірілген» нұсқасы — қолдың орнына аяқтар қолданылған кезде жатып ойнау.

5. «Класс — қоян»

Жаттығудың мәні — бір уақытта бір қолыңызбен «Класс» белгісін көрсету (бас бармақ жоғары көтеріліп, қалғандары алақанға жиналады), ал екінші қолыңызбен «Қоянды» көрсету (сұқ және ортаңғы саусақтар қоянның құлақтарын бейнелейді). Содан кейін қолдар өзгеріп, жылдамдығы біртіндеп артады.

6. «Резеңкелер»

Ойын ұсақ моториканы, зейінді жақсы жаттықтырады, кеңістіктік көріністерді дамытуға ықпал етеді. Екі түсті жұқа шаш резеңкелері алынады және бала карточкаларға немесе ауызша

нұсқауларға назар аудара отырып тапсырманы орындайды. Мысалы, оң қолдың сұқ саусағына қызыл резеңке, сол қолдың саусағына көк түсті тағу. Ойын саусақ атауларын, сондай-ақ «оң» және «сол» ұғымдарын түсінуге көмектеседі.

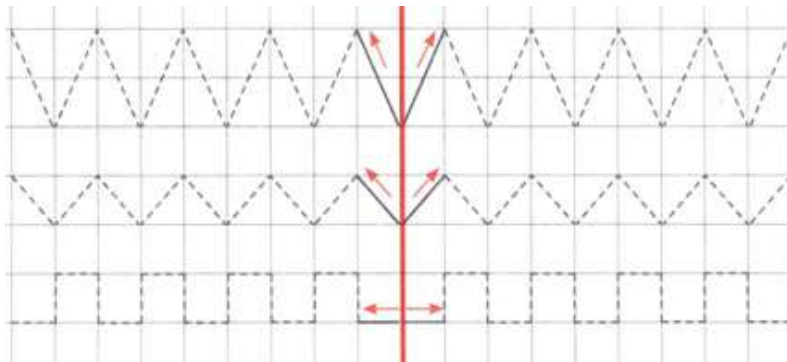
<https://umnayavorona.ru/publications/razvivaushchaya-igra-dlya-doshkolnikov-rezinochki> - ойынға арналған карточкаларды жүктеп алып, басып шығарыңыз.

7.«Айна суреті»

Бос қағаз парағында бала бір уақытта екі қолымен айна (бірдей)-симметриялы суретті бейнелейді.

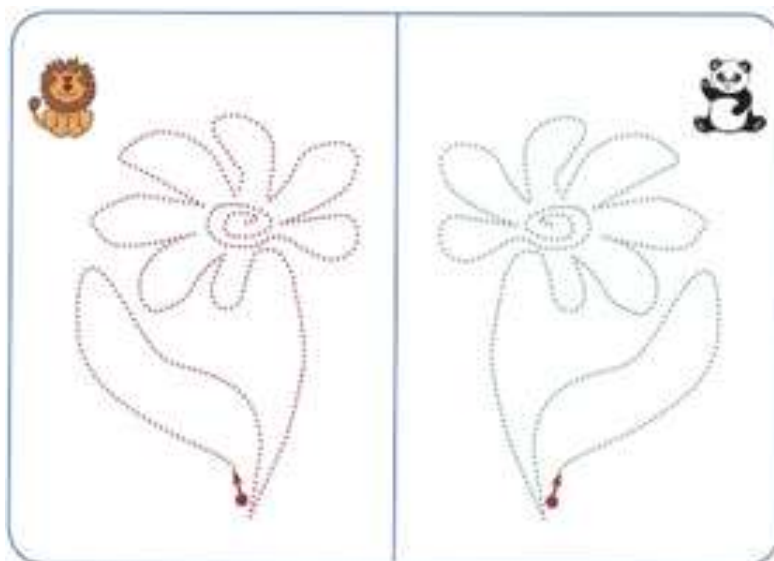
Бұл геометриялық фигуралар (шаршы, үшбұрыш, шеңбер),

симметриялы пішінді әріптер (А, О, М, Н, Д, Ж, П, Т, Ф) болуы мүмкін. Бұл жаттығуды орындау кезінде сіз қолдарыңыз бен көздеріңіздің қалай босаңсығанын сезіне аласыз.

8.«Екі қолмен сурет салу»

Ұқсас жаттығу, бірақ тек күрделі түрде. Сіз бір уақытта оң және сол қолыңызбен екі түрлі суретті, мысалы, шеңбер мен шаршыны салуыңыз керек. Бастау үшін Сіз фигуралардың үзік-үзік суреттері бар шаблондардың ұсына аласыз.

https://nsportal.ru/downloader/#https://nsportal.ru/sites/default/files/2022/01/25/albom_uprazhneniy_dlya_mezhpolusharnogo_razvitiya.pdf -

Графикалық альбомға сілтеме. Альбомды жүктеп алыңыз, басып шығарыңыз және сурет салыңыз.

9.«Құлақ — мұрын — қол шапалақтау»

Сол қол мұрынның ұшына, ал оң қол сол құлаққа тиеді. Содан кейін сіз қолыңызды шапалақтау керек, іс-қимылды өзгерту керек.

10.«Ойлан тап»

Балаға жануарлардың суреттері бар 10-15 карта ұсынылады. Мұғалім бір картаны алады, бірақ оны көрсетпейді. Оқушы сұрақтар арқылы қандай жануар бейнеленгенін білуі керек. Бірақ олар тек «иә» немесе «жоқ» деп жауап беруі керек. Мысалы: «бұл жануардың тұяғы бар ма?» немесе «ол ағаштарға өрмелеуді біледі ме?». Сұрақтардың санын, мысалы, 10 әрекетпен шектеуге болады.

11.«Шам»

Бала үстел басында отырады және оның алдында үлкен шам тұрғанын елестетеді. Сіз терең дем алып, шамды бір дем шығарумен үрлеуіңіз керек. Әрі қарай, ол бірнеше кішкентай шамдарды ұсынады. Олар аз-аздан дем шығару арқылы үрленеді.

12.«Сүңгуір»

Бала тұрып, терең дем алады, тыныс алады, мұрнын саусақтарымен жабады. Отырып, суға сүңгігендей болып, 5 — ке дейін санап, мұрынды босатып, дем шығару керек. Ойын пайдалы, өйткені ол қозғалыс пен тыныс алу жаттығуларын біріктіреді.

13.«Фигура жасаңыз»

Импровизацияланған табиғи материалдан (қиыршық тастар, желелер, қабықтар және т.б.) геометриялық фигураны жасау керек: шеңбер, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш, сопақ. Күрделі нұсқада: мысалы, қиыршық тастар мен желелер.

14.«Шатасу»

Жүргізуші әрекетті орындайды және оны айтады, ал бала қимылдарды қайталайды. Бірақ содан кейін жүргізушінің сөздері мен іс-әрекеттері сәйкес келмейді, мысалы, ол «қолымызды көтереміз» дейді, бірақ қолдарын екі жаққа созады. Бала дәл сөздерге назар аударуы керек, яғни бірінші кезекте есту зейінін дамыту ынталандырылады.

15.«Қолмен ұстап білу»

Ойын жаттығулары үшін сізге әртүрлі материалдардан заттар қажет: ағаш, шыны, металл, аң терісі, пластик. Олар үстелге қояды, ал көздері байланған бала оның қолына не алғанын анықтайды.

Ұсыныстар

Мұндай ойындарды мүмкіндігінше жиі ойнауға тырысыңыз. Жаттығуларды балаңыздың жеке ерекшеліктері мен қарқынына бейімдеңіз. Ойын балаға қуаныш сыйлап, жаттығуға айналмауы маңызды.

*Мыскова Е.В.,
№8 ППТК логопед-мұғалімі*